

Lietuvių gimtosios kalbos ir literatūros olimpiada Lietuvos ir užsienio lietuviškų mokyklų mokiniams

2011 m.

11–12 klasės

Respublikinis etapas

Užduočių atlikimo laikas – 2 val.

.....

dalyvio kodas

Vertinimas:

I UŽDUOTIS

a) O taip nusiteikęs, važiuodamas iš Vilniaus miesto, nakvodamas Dorogove, ir išvydau jau auštant troboj ugninį žmogų. Kai puoliau prie jo, jis irgi manęs link žengtelėjo ir atsidūrė vidury trobos. Tuomet griebiau karščiuodamasis peilį ir smogiau jam, o jis pradingo ir iš naujo vėl tame pačiame kampe pasirodė ir vėl prie manęs artinosi, O aš mečiau į jį kepurę ir atidariau langą, buvo jau išaušę, ir jisai pradingo. Toje troboje dar buvo šeimininkas su žmona ir keliaujantis vargeta, bet viso to negirdėjo. [...] Kažkokia moteris Žolnierova, bajorė, kai jai papasakojau apie tą regėjimą pridurdamas, kad bijau, jog būsiu kuo užsikrėtęs, nes ir Naugarduke siautė epidemija, man pasakė: „Nebijok! Tai ne epidemija“. Ir parodžiusi pro langą netoliese esantį savo namelį pridūrė: „Aš nuolat matau, kaip aitvaras čia pas tą šeimininkę lankosi“. Taip jos padrąsintas vykau namo, kur per Dievo malonę buvai visai sveikas. Tačiau paskui kokius tris ketvirčius metų po išgąščio užpuldavo mane miegantį labai bjaurus dusimas.

b) Tirkšlių parakvijoje, Spurganų sodoje, gyveno žmogus, vardu Pilypas. Tas, kažki kuomet į Tirkšlių bažnyčią nujojęs, pasimeldė, bet po visam įsmuko į karčemą ir ligi išvakarių gėrė. Apgirtęs namon grįždamas, pamatė ant kelio bestovinę juodą baidyklę. Kelias buvo ankštas, nesumanė kur išsisukti, todėl apsidrąsinęs jojo pro baidyklės šalį. Bet ta capt ir nutvėrė jam už žambo. Persigandę Pilypas pradėjo čaižyti baidyklę su bizūnu ir išspruko, tik žambo kertė atplyšusi paliko baidyklės rankose. Parjojo namo drebėdamas, papasakojo priepuolį savo ir sunkiai įsirgo.

Šeimyna, gerai išklausinėjusi, kurioje vietoje jis su baidykle grūmėsi, ėjo ryto metą veizėti. Atrado antkelyje tebstovintį šakotą stuobrį. Rado ir šmotelį ploščiaus, ant šakos tebekybantį. Taip datyrė nebuvus baidyklei, bet stuobriui, už kurio šakos vėjas pūsdamas užkliudė Pilypo ploščių.

c) Eitvarai yra matomi vakarais ir par visas naktis draikiojasi oru. Kai eitvaras pilns eina, tai tamsus, o kad tuščias, tai šviesus. Eitvaro pirmagalys driūts kai buožis, o uodega kaip pagaikštis paskui driekiasi. Kad pulkas žmonių pamato eitvarą einantį ir nieks kits kitam nesirodo, nieks nepasidvyj, tai tuokart visi jį gal žiūrėt, kol tik tai jis kur nusidriekia. Bet kad tik tai kas pasakys rodydams: „ot ot, eitvars eina“ – tai tuojau nė vienas nebematys.

Klausimai:

1. Perskaitykite šias tris skirtingas ištraukas, kuriose pasakojama apie gąsdinančius antgamtinių būtybių regėjimus. Nurodykite, kuri iš šių ištraukų yra:

- tautosakinis pasakojimas;
- švietėjiškos didaktinės literatūros pavyzdys;
- baroko tekstas;

Paaiškinkite, kodėl taip manote.

Vertinimas

2. Kaip vadinama XIX–XX a. suklestėjusi siaubo proza, kuriai įvardyti taikomas architektūros stiliaus pavadinimas? Kodėl jai taikomas toks pavadinimas? Paminėkite bent vieną žymų pasaulinį šios literatūros atstovą.

Vertinimas: 0 (atsakymas neteisingas), 1 (atsakymas iš dalies teisingas, bet netikslus arba nebaigtas), 2 (atsakymas teisingas)

Suma:

II UŽDUOTIS

Lietuvių ir latvių kalbos yra giminiškos: lietuvių kalbos žodžius atitinka latvių kalbos žodžiai. Latvių kalboje paprastai kirčiuojamas pirmasis žodžio skiemo, pvz., lie. *dienā* : la. *dīena*. Ir lietuvių, ir latvių kalbose **ilgieji kirčiuoti skiemenys** turi priegaides.

Lietuvių kalbos skiemenys, kurie turi **tvirtapradę** priegaidę (žymimi dešiminiu kirčio ženklų, pvz., lie. *brōlis*, *dārbas*, arba kairiniu kirčio ženklų mišriuosiuose dvigarsiuose su *i*, *u*, pvz., lie. *tīltas*), atitinka dvejopus **latvių** kalbos skiemenis:

a) kurie turi **tęstinę** priegaidę (latvių kalboje žymima riestiniu kirčio ženklų, pvz., la. *brālis*, *tīlts*) – lietuvių kalboje šie žodžiai yra pastovaus kirčio (1 kirčiuotės);

b) kurie turi **laužtinę** priegaidę (latvių kalboje žymima „stogeliu“, pvz., la. *daŗbs*) – lietuvių kalboje šie žodžiai yra kilnojamojo kirčio (3 kirčiuotės).

Lietuvių kalbos skiemenys, kurie turi **tvirtagalę** priegaidę (pvz., lie. *draūgas*) atitinka **latvių** kalbos skiemenis, kurie turi **krintančiąją** priegaidę (pvz., la. *drāugs*). Lietuvių kalboje šie žodžiai yra 2 arba 4 kirčiuotės.

Panagrinėję, kaip lietuvių kalbos žodžius atitinka latvių kalbų žodžiai, užpildykite lentelę kairėje: parašykite latvių kalbos žodžius ir juos sukirčiuokite, kai pateikta lietuvių kalbos žodžio kirčiuotė. Lietuvių kalbos žodžius taip pat sukirčiuokite.

lietuviškai	latviškai
bašsas (4)	bāss
daŗžas (4)	dārzs
kiŗvis (2)	cīrvis
laņkas (4)	lūoks
píenas (1)	piēns
ráugas (3)	raūgs
sáulė (1)	saūle
sleņkstis (2)	slēksnis
ziemà (4)	ziema
žirgas (3)	ziŗgs

lietuviškai	latviškai
bendras (2)	
galva (3)	
langas (3)	
sparnas (4)	
žirnis (1)	

Vertinimas

Vertinimas: Kiekvienas teisingai parašytas ir sukirčiuotas latviškas žodis – 2 taškai.

Už visus teisingai sukirčiuotus lietuvių kalbos žodžius – 2 taškai.

Suma:

III UŽDUOTIS

Barbora

Uždusiu! Ak, uždusiu! Juodos sienos
 Užgriuvo ant manęs. Tos juodos sienos!
 Nėra! Nėra pasauly dievo dvasios!
 Nėra!.. Gerai. Tebūna viskas taip.
 Ir būsiu aš pati tokia. Kokia?
 O baimės viešpatie, save atskleisti sau...
 Juk aš norėjau, troškau visada,
 Kas nuostabu, stipru ir geidžiama.
 Netiesą aš sakiau apie karūną,
 Netiesą aš kalbėjau ir mąščiau.
 Karūnos troškau kaip nemirtingumo.
 Tiktai buvau palaužusi save.

Dabar klausyki, velnio apsėstoji
 Valdove! Gal ir aš... ir aš tokia.
 Ir dantys tokie pat. Pastok man kelią
 Dabar!.. Nėra pasauly dievo dvasios.
 Sutrypti kojomis... Paminti... Ką?
 Gal išdidumą? Gal save? Paminti
 Tą amžinąją baimę. Ir pasotinti
 Tiek metų slėgtą sielą... O Elzbieta!
 Tu Bonos nekentei kaip maro. Tyliai
 Dabar skelbi ramybę. Aš metu...
 Aš mirčiai iššūkį metu!

Juozas Grušas, „Barbora Radvilaitė“

Klausimai:

1. Ši ištrauka priklauso tam tikrai draminio kalbėjimo formai. Įvardinkite šią draminio kalbėjimo formą ir nusakykite svarbiausius jos bruožus.

Vertinimas

2. Kokia draminio kalbėjimo funkcija yra svarbiausia dramoje?

3. Realistinėje ir natūralistinėje dramoje tokios kalbėjimo formos buvo atsisakyta. Kodėl?

4. Išvardinkite bent tris žymiausias XX a. lietuvių dramas, kuriose yra tokių draminio kalbėjimo formos pavyzdžių.

5. Kokia XX a. moderniosios prozos pasakojimo forma artima šiai draminio kalbėjimo formai? Pagrįskite savo atsakymą.

Vertinimas: 0 (atsakymas neteisingas), 1 (atsakymas iš dalies teisingas, bet netikslus arba nebaigtas), 2 (atsakymas teisingas)

Suma:

IV UŽDUOTIS

Neišžengiami pušynai, eglynai, beržynai, ąžuolynai nuo amžių amžiais suaugę niūksojo ir visi vieną vieną giria buvo, upėmis tikrai ir upeliais išvagota, nes ir tos pačios upės ir upeliai perkaršusiais medžiais užvirtę, kuriuos pavasario ar rudens tvanai tevokė, o jei kurių tenai smarkūs sriautai nestengė pakušinti, tie, mirkdami vandeny, į plieną pavirtę, jau apdumiami smiltimis, jau nudumiami nuo amžių amžių žlugsojo it akmenys, kurių žilą karšatį dar apyniai, alksnių ir karklų šakose vydamiesi, pavandeniais išsisvarstę, savo spurganotais vainikais klėstė¹; visas kraštas viena giria niūksojo, į kurios tankmę ne vien gyvulys, bet ir žmogus negalėjo įlysti. Nuo audrų ir vėtrų sankirtos gulėjo ant kita kitos suraizgytos; pražilę ąžuolai, eglės, beržai, pušys, vinkšnos, skrob lai, uosiai, klevai puvo, ant kits kito nuo karšaties išvirtę, žemę krėsdami augantiems ant savęs sūnums ir dukterims, keliais klėbliais jau neapkabinamos.

Simonas Daukantas, „Būdas senovės lietuvių kalnėnų ir žemaičių“

¹ Klėstė – siautė, gaubė.

Klausimai:

1. Kokiais sinonimiškais vaizdingais veiksmažodžiais galima pakeisti tekste vartojamą veiksmažodį *niūksoti*? Kokio pobūdžio gramatinę veiksmą nusako šis veiksmažodis?

Vertinimas

2. Tekste vartojama frazė „*kuriuos pavasario ar rudens tvanai tevokė*“, kur veiksmažodžio reikšmė yra „valant šalinti“. Pakomentuokite, kokios darybos yra šis veiksmažodis ir kokią atspalvį veiksmažodžiui suteikia *te-*?

3. Sugalvokite kitus du tos pačios priesagos, kokią turi tekste pavartotas žodis *karšatis*, vedinius, kurie įvardintų tokios pačios gramatinės kategorijos dalyką (turėtų tą pačią darybos reikšmę). Priesagą vediniuose išskirkite. Nusakykite, prie kokio kamieno dedama ši priesaga.

4. Teksto autoriaus pavardė yra dvikamienis asmenvardis *Daukantas*, siejamas su dviem kamienais *daug-* ir *kant-*. Paaiškinkite, kodėl šioje pavardėje nerašomas priebalsis [g], o pvz., varde *Daugvydas*, rašomas? Raskite pačiame tekste atvejį, kur sakytinėje kalboje su [kitais] priebalsiais elgiama taip pat kaip ir asmenvardyje *Daukantas*.

5. Kodėl žodžio *neapkabinamos* vartojama daugiskaita ir moteriška giminė? Ar yra daugiau žodžių, kurie motyvuotai būtų vartojami ta pačia gimine ir skaičiumi kaip ir *neapkabinamos*? Jeigu taip, juos nurodykite.

užduoties pradžia praeitame puslapyje

Vertinimas

6. S. Daukanto tekste vartojama daiktavardžio *ruduo* kilmininko forma *rudens*, nors dabar šnekamojoje kalboje yra pasakoma ir *rudenio*. Kodėl dabar taip linkstama sakyti?

Vertinimas: 0 (atsakymas neteisingas), 1 (atsakymas iš dalies teisingas, bet netikslus arba nebaigtas), 2 (atsakymas teisingas)

Suma:

V UŽDUOTIS

Mamatė šypsodama tarė:

- Juk toks paprotys: jei į kieno inkilą susimes spiečius ir atsiras jo savininkas, tai tuodu žmogu turi bičiuliauti. Padarykite taip ir judu.
- Ne, kam aš dabar, tasgaties, dousu anam pusį medaus, kad tat muna bitis! — tarė Spūdis, matyti, labai nepatenkintas mamatės ištara.
- Puoniteli, vo kam aš turu išsižadieti pusis medaus, kad mun švents Untuonc atspijsdina bitis? —pasakė Rimeika įsikarščiavęs. — Juk unc jau ir tap tur bičių, vo aš ne.

Klausimai:

1. Iš kokio kūrinio yra ši ištrauka? Kokia tarme kalba kūrinio veikėjai Spūdis ir Rimeika?

Vertinimas

2. Apie ką paprotį čia kalbama? Paaiškinkite plačiau.

3. Paaiškinkite frazę „atspijsdina bitis“?

4. Išvardinkite žymiausias XX a. pradžios moteris kūrėjas.

5. Kas XX a. II pusėje parašė eilėraščių ciklą apie šias moteris? Nurodykite ciklo pavadinimą.

Vertinimas: 0 (atsakymas neteisingas), 1 (atsakymas iš dalies teisingas, bet netikslus arba nebaigtas), 2 (atsakymas teisingas)

Suma:

VI UŽDUOTIS

- | | | |
|------------------------------|---|---|
| Missä on baari? | – | <i>Kur yra baras?</i> |
| Ystävät istuvat baarissa. | – | <i>Draugai sėdi bare.</i> |
| Metsässä on iso talo. | – | <i>Miške yra didelis namas.</i> |
| Hyvät talot ovat metsässä. | – | <i>Geri namai yra miške.</i> |
| Lasissa on hyvää maitoa. | – | <i>Stiklinėje yra gero pieno.</i> |
| Omenat ovat isossa kassissa. | – | <i>Obuoliai yra dideliame krepšyje.</i> |

Pateikta šeši suomių kalbos sakiniai ir tikslus jų gramatinis vertimas į lietuvių kalbą. Pasinaudoję pateiktais sakiniais ir jų atitikmenimis (kreipkite dėmesį į vartojamas gramatines formas) išverskite lietuvių kalbos sakinį į suomių kalbą:

Dideli krepšiai yra gerame name.

Vertinimas

Vertinimas: Už kiekvieną tinkamai išverstą ir parašytą žodį po 2 taškus.

Suma:

VII UŽDUOTIS

Klausimai:

1. Vaižgantas – viena iš archajinių dievybių. Nurodykite šios dievybės globojamą sritį ir paaiškinkite šio žodžio kilmę.

Vertinimas

2. Kokia buvo tikroji kūrėjo Vaižganto pavardė?

3. Kas sieja Vaižgantą ir Rapolą Geišę?

Vertinimas

4. Koks kalbininkas įtraukė Vaižgantą į tautinę veiklą?

Vertinimas: 0 (atsakymas neteisingas), 1 (atsakymas iš dalies teisingas, bet netikslus arba nebaigtas), 2 (atsakymas teisingas)

Suma:

VIII UŽDUOTIS

Lietuvių kalboje yra bendrinių daiktavardžių, kurie nekaitomi skaičiais: šie daiktavardžiai reiškia „tam tikrus daiktus“, kurių įprastai negalima suskaičiuoti (nors tam tikruose kontekstuose, pvz., poetinėje kalboje, kartais jie gali būti skaičiuojami). Nurodykite kuo daugiau šių reikšminių daiktavardžių grupių ir argumentuokite, kodėl Jūsų nurodytų grupių daiktavardžių negalima suskaičiuoti. Kiekvienoje grupėje turi būti pateikta bent po 2 daiktavardžių pavyzdžius.

Vertinimas

Vertinimas: Už kiekvieną argumentuotą, teisingai įvardintą ir su pavyzdžiais pateiktą daiktavardžių grupę – 2 taškai, 1 taškas – atsakymas iš dalies teisingas, bet netikslus arba nebaigtas, trūksta pavyzdžio, 0 – atsakymas neteisingas, pavyzdžiai netinkami.

Suma:

IX UŽDUOTIS

Ir mirtis nebus nugalėta.
Vyrai numirę neatsigrįš,
alkūnėmis griaučius parėmę.
Šiaurės mėnulio šiaurės akis
spindės virš buvusio kūno.
Kaulus surinks, bet jų nesudės
kaip žodžio – raidės prie raidės.
Siela paliks, bet sielos neliks.
Ir mirtis nebus nugalėta.
Ir mirtis nebus nugalėta.
Moterys šauks lyties kaip lietaus
lygioj išdžiūvusioj žemėj.
Kaulai balti sausroį sutrupės
į smulkią vasaros dulkę.

Dulkes surinks, bet jos neuždegs
sutraišyto kūno liemens.
Kūnas paliks, bet kūno neliks.
Ir mirtis nebus nugalėta.
Ir mirtis nebus nugalėta.
Vyrai daugiau negrįš į namus.
Už laiko laikrodžiam plakant
pulso ritmu, tuščiuos kambariuos
bus nakčiai klojamos lovos.
Niekas negrįš, bet visa išnyks,
duris aklinau uždarys.
Laikas paliks, bet laiko neliks.
Ir mirtis nebus nugalėta.

Algimantas Mackus, „Ir mirtis nebus nugalėta“

* * *

Mano brolio akys nemato. Lino marška
uždengė veidą. Sniegas ir pelenai.
Prie kelio sutrupintos guli aukso vežėčios.
Miega prie balto kelio brolis tylus.

Henrikas Nagys, „Balta drobulė“

Klausimai:

1. A. Mackaus eilėraštis ir H. Nagio teksto ištrauka yra susiję. Abu autoriai savo kūrinius dedikavo tam pačiam žmogui. Kam? Savo atsakymus pagrįskite remdamiesi pateiktais tekštais ir to žmogaus biografijos kontekstu.

Vertinimas

2. Kokio anglų poeto eilėraštį A. Mackus parafrazuoja?

3. Kas yra amžina A. Mackaus eilėraštyje?

Vertinimas

Vertinimas: 0 (atsakymas neteisingas), 1 (atsakymas iš dalies teisingas, bet netikslus arba nebaigtas), 2 (atsakymas teisingas)

Suma:

X UŽDUOTIS

Žinodami, kad prie pamatinio žodžio pridėjus vieną darybos formantą (priesagą, priešdėlį) atsiranda naujas žodis, parašykite, iš ko ir koku keliu atsirado žodis *patyrinėjimas*. Būtinai atskirkite ir pabraukite kamieną, prie kurio dedamas formantas, ir parašykite prie kiekvieno darinio pridedamą darybos formantą – priesagą, priešdėlį, galūnę. Skirdami veiksmažodžių kamienus gerai apgalvokite, prie kokio kamieno buvo pridėtas formantas (prisiminkite, kad formantas suteikia žodžiui naują reikšmę).

Pavyzdys: *saldainiukas* ← *saldain-is* (+ *-iukas*) ← *sald-us* (+ *-ainis*)

Vertinimas

Vertinimas: Kiekvienas darybos žingsnis vertinamas atskirai. Už kiekvienu atveju teisingai nurodytą pamatinę žodžio formą, darybos formantą ir išskirtą kamieną skiriami 2 taškai, 1 taškas – atsakymas iš dalies teisingas, bet netikslus arba nebaigtas, 0 – atsakymas neteisingas (paprastai tada, kai neteisingai nurodytas pamatinis žodis)

Suma:

XI UŽDUOTIS

Nors ir jo šuo kauks, staugs, bet jis vis ten bus ir ris tiek, kiek jam duos.

Klausimai:

1. Nurodykite, koku požymiu yra vienodi visi sudėtinio sakinio žodžiai.

Vertinimas

2. Kurios sakinio dalys šiame sudėtiniame sakinyje yra pačios dažniausios (parašykite visus sakinio žodžius, kurie yra šios sakinio dalies)?

3. Ar jungtukui *ir* kirčiuoti galioja žodžio galo taisyklė (*įprastai ilgieji kirčiuoti skiemenys žodžio gale yra tvirtagaliai ir kirčiuojami riestiniu kirčio ženkle*)? Kodėl?

4. Kokio tipo šalutinis sakinyje yra *Nors ir jo šuo kauks, staug*? Kodėl?

Vertinimas: 0 (atsakymas neteisingas), 1 (atsakymas iš dalies teisingas, bet netikslus arba nebaigtas), 2 (atsakymas teisingas)

Suma:

XII UŽDUOTIS

Ai, – tarė Selmas, – tu per daug pasakai prancūzams.
Juk žinai, kiekviens žioplys tur savo davadą.
Mes, lietuvininkai, barščius ir šiupinį skanų
Su lašiniais gardžiais išvirtus girdami valgom;
Ir šulnų dešrų, lietuviškai padarytų,
Dar, kad turim tikt, nei šiaip, nei taip, nenugrisom;
Ne, nenugrisom dar, bet vis daugiau užsigeidžiam.
Kad prancūzpalaikis, riebių varlių prisiėdęs,
O lietuvininks, žirnių bei lašinių prisivalgęs,
Kaip krikščionims reik, dosningo n'atmena Dievo,
Tai taip viens, kaip kits, neverts, kad plutą nukąstų.

Kristijonas Donelaitis, „Metai“ („Žiemos rūpesčiai“)

Klausimai kitame lape.

1. Kokia pagrindinė šios K. Donelaičio *Metų* ištraukos mintis? Pakomentuokite plačiau, jei galite, pagrįskite savo mintis bendresne K. Donelaičio kūrybos interpretacija.

Vertinimas

2. Kaip suprantate posakį „šulnos dešros“?

3. Kaip K. Donelaičio *Metuose* vadinami lietuvių valstiečiai?

4. Kokius žinote kitus (be K. Donelaičio) lietuvių rašytojus, įamžinusius savo kūryboje Mažosios Lietuvos tradicijas ir kultūrą. Paminėkite bent du.

Vertinimas: 0 (atsakymas neteisingas), 1 (atsakymas iš dalies teisingas, bet netikslus arba nebaigtas), 2 (atsakymas teisingas)

Suma:

XIII UŽDUOTIS

Šventoji Motina, Čenstakavos gynėja,
Tavim ir Aušros Vartai Vilniuje garsėja.
Tu Naugarduko žmones su pilim globoji,
Išgydė ir mane šventa globa tavoji (...)

Adomas Mickevičius, Ponas Tadas

Klausimai:

1. Šioje ištraukoje paminėti du mylimiausi A. Mickevičiaus miestai. Kaip jie susiję su poeto biografija? Kur yra Naugardukas?

Vertinimas

2. Kokios politinės santvarkos laikotarpiu gyveno A. Mickevičius?

3. Koks A. Mickevičiaus eilėraštis tapo filomatų himnu?

4. Koks senovės lietuvių paprotys inspiravo A. Mickevičiaus poemos *Vėlinės* idėją?

5. Kokiai literatūros epochai priklauso A. Mickevičius? Kas buvo žymiausi lietuviškai kūrę šios epochos atstovai?

Vertinimas

Vertinimas: 0 (atsakymas neteisingas), 1 (atsakymas iš dalies teisingas, bet netikslus arba nebaigtas), 2 (atsakymas teisingas)

Suma:

XIV UŽDUOTIS

Pateiktos žodžių poros: *dūrė* ir *durti*, *kyla* ir *kilti*, *pūtė* ir *pūsti*, *septyni* ir *septintas*, *vogė* ir *vogti*.

Klausimai:

1. Naudodamiesi pavyzdžiais suformuluokite taisyklę apie balsių pokyčius uždaruosiuose skiemenyse. Parašykite, kurios žodžių poros rodo vykstančius pokyčius.

Vertinimas

2. Kazimieras Būga vietoj vienoje poroje pateikto veiksmazodžio *kyla* siūlė rašyti *kīla* (taip pat kaip ir *spūra*, *šīla* vietoj dabartinių *spūra*, *šyla*). Kodėl ir kuo rėmėsi Būga taip siūlydamas rašyti? Nuomonę argumentuokite pavyzdžiais.

Vertinimas: 0 (atsakymas neteisingas), 1 (atsakymas iš dalies teisingas, bet netikslus arba nebaigtas), 2 (atsakymas teisingas)

Suma:

XV UŽDUOTIS

Klausimai:

1. Ar V. Mykolaičio-Putino romanas *Altorių šešėly* yra paremtas autobiografinėmis detalėmis? Jei taip, kokiomis?

Vertinimas

2. Koks poetas yra seminaristų idealas ir įkvėpėjas romane *Altorių šešėly*?

3. Palyginkite du žymius lietuvių prozos personažus: Vaižganto Mykoliuką ir Putino Liudą Vasarį. Trumpai charakterizuokite jų panašumus ir skirtumus.

Vertinimas: 0 (atsakymas neteisingas), 1 (atsakymas iš dalies teisingas, bet netikslus arba nebaigtas), 2 (atsakymas teisingas)

Suma:

XVI UŽDUOTIS

...O tuopų sniegas, šiltas tuopų sniegas
dabar užpusto subraukytus rankraščius.
Per ilgą naktį rankom galvą ramsčius,
išgirsiu – skamba sakiniai lyg giesmės,
suprasiu – tai, ko amžinai ilgėsimės,
ką viesulas nupūs, liks gyva raidėse
lyg tas lakus tarp mūsų lūpų skraidęs
toks šiltas tuopų sniegas...

Judita Vaičiūnaitė, iš ciklo „Juodas qstotis“

* * *

Šeštadienio popietę visoje šalyje kritulių intensyvumas palaipsniui sumažėjo, kiek stipriau vis dar snigo tik rytinėje šalies dalyje.

Naktį vėl prognozuojamas sniegas. Magistralinių ir krašto kelių dangos, pasak kelininkų, valomos ir barstomos 3–4 kartą, išlieka daugiausia šlapios ir provėžotos, kai kur yra sniego košės. Marijampolės apskrityje šeštadienio popietę vietomis pustė (...). Eismo sąlygos, pasak Lietuvos automobilių kelių direkcijos, nėra geros. Rajoniniai keliai apledėję, daug kur provėžoti, tebėra slidūs.

Iš portalo „Alfa“ (kalba netaisyta)

Klausimai:

1. Pateikti dviejų skirtingų funkcinių stilių tekstai. Kokiems stiliams priklauso šie tekstai? Remdamiesi pateiktais teksta trumpei aptarkite, kodėl taip manote. Atsakydami nevartokite neiginių (*ne-, nėra* ir pan.), darbas bus baigas, kai nurodysite bent po dvi stilių ypatybes.

Vertinimas

2. Koks tropas yra pavartotas pirmojo teksto sakinyje „O tuopų sniegas, šiltas tuopų sniegas/ dabar užpusto subraukytus rankraščius“? Kuo jis remiasi?

3. Palyginkite gramatinę vietos raišką abiejų stilių tekstuose ir nustatykite, kuo ji panaši.

4. Laikydamiesi stiliaus reikalavimų, parašykite trumpą (3–5 sakiniai) **mokslinio** stiliaus tekstą apie sniegą.

Vertinimas: 0 (atsakymas neteisingas), 1 (atsakymas iš dalies teisingas, bet netikslus arba nebaigtas), 2 (atsakymas teisingas)

Suma:

XVII UŽDUOTIS

Žiūrėdamas ir svarstydamas, malonus skaitytojau, kaip galėčiau patarnauti savo gimtajam kraštui ir jam kuo nors padėti, galvojau, kad ir mano luomui tiktų ir daiktas būtų ne tik gražus, bet ir labai naudingas katalikų Bažnyčiai, išsiplatinusiai mūsų garbingoj Lietuvos kunigaikštystėj, jei išversčiau ir visiems skaityti duočiau Jėzaus Draugijos teologo kunigo Vuiko seniai parašytus pamokslus, visur katalikų tarpe nemažai vertinamus ir branginamus ir išverstus į čekų ir vokiečių kalbas.

Klausimai:

1. Iš kokio kūrinio yra ši ištrauka ir kas jos autorius?

Vertinimas

2. Kuo šio kūrinio autorius nusipelnė lietuvių kultūrai?

3. Tekste yra frazė „mano luomui tiktų“. Kokiam luomui priklausė autorius?

Vertinimas

4. Kas yra tekste minima Jėzaus Draugija? Kuo ji svarbi?

Vertinimas: 0 (atsakymas neteisingas), 1 (atsakymas iš dalies teisingas, bet netikslus arba nebaigtas), 2 (atsakymas teisingas)

Suma:

XVIII UŽDUOTIS

Skelbiama visuotinė televizorizacija!

(Reklama)

Klausimai:

1. Šioje reklamoje pavartotas naujadaras *televizorizacija*. Aptarkite jo darybos specifiškumą. Ko siekiant jis buvo sukurtas?

Vertinimas

2. Remdamiesi reklama aptarkite, kas stilistiškai yra būdinga okazionalizmams (*žodžiams, nebūdingiems įprastai kalbos vartosenai ir pasitaikantiems tik kartą tam tikrame kontekste*).

3. Kokiam kalbos funkciniam stiliui artimiausi reklamos tekstai? Kodėl?

Vertinimas: 0 (atsakymas neteisingas), 1 (atsakymas iš dalies teisingas, bet netikslus arba nebaigtas), 2 (atsakymas teisingas)

Suma: